

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2025-11-13
Besvaras senast
2025-11-19 kl. 12.00

Till äldre- och socialförsäkringsminister Anna Tenje (M)

2025/26:194 Rättsliga brister i Försäkringskassans återkrav

Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) släppte den 6 november sin rapport *Rättsliga brister i återkrav?* (2025:8), där de har granskat Försäkringskassans återkravshandläggning av sjukpenning och föräldrapenning. I rapporten konstaterar ISF att den rättsliga kvaliteten på Försäkringskassans handläggning av återkrav brister i närmare 60 procent av ärendena. Särskilt många brister gällde bedömningen av om det över huvud taget har skett en felaktig utbetalning. I 54 procent av alla ärenden saknades till och med en tydlig motivering till att en utbetalning bedömts som felaktig, eller vad den enskilde påstås ha gjort för fel. Sjuka människor med redan dålig ekonomi kan alltså ha tvingats betala tillbaka pengar i onödan och utan att veta varför.

Bland bristerna finner ISF även att Försäkringskassan behöver bli bättre på att tillämpa reglerna för när en person bör anses ha handlat i ond tro, det vill säga borde ha insett att utbetalningen var felaktig, och när det kan finnas särskilda skäl att låta bli att kräva tillbaka pengar (eftergift). ISF konstaterar att Försäkringskassan riskerar att ställa återkrav på enskilda personer som de inte har någon grund för. ISF själva skriver att "beslut om återkrav behöver hålla hög rättslig kvalitet, eftersom de kan få stora konsekvenser för enskilda".

ISF skriver att det finns skäl att anta att bristerna också finns i återkrav av andra förmåner än sjukpenning och föräldrapenning. Det skulle exempelvis kunna gälla assistansersättning. ISF varnar för att bristerna kan bli ännu allvarligare om regeringens planer på nya sanktionsavgifter inom socialförsäkringarna förverkligas. Den nya straffavgiften som regeringen vill införa är på 25 procent av det felaktiga beloppet. Beloppet kan bli väldigt högt om Försäkringskassans upptäcker felet efter exempelvis flera månaders felaktiga utbetalningar.

Det är djupt allvarligt att Försäkringskassan brister i sitt rättsliga arbete med återkrav. Återkrav kan få allvarliga konsekvenser för människors ekonomi och livssituation, och därför måste vi kräva att utredningarna av om det alls har skett en felaktig utbetalning och ifall ett återkrav är korrekt håller högsta rättsliga kvalitet och att ingen ska straffas för myndighetens egna brister.

Mina frågor till äldre- och socialförsäkringsminister Anna Tenje är därför:

Hur kommer ministern att agera för att komma till rätta med bristerna inom Försäkringskassans arbete med återkrav och eftergift och är ministern beredd att avbryta planerna på att införa sanktionsavgifter ifall rättssäkerheten i Försäkringskassans handläggning av återkrav inte kan garanteras?

.....

Malte Tängmark Roos (MP)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch